

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ CAI NGHIỆN MA TÚY TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BÌNH DƯƠNG

LÊ VĂN GẮM*

Thời gian qua, quản lý nhà nước về cai nghiện ma túy trên địa bàn tỉnh Bình Dương đã đạt được một số kết quả khả quan. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, hoạt động quản lý nhà nước về cai nghiện ma túy vẫn còn bộc lộ một số hạn chế, bất cập nhất định. Bài viết đề xuất một số kiến nghị nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về cai nghiện ma túy trên địa bàn tỉnh Bình Dương nhằm góp phần lành mạnh hóa đời sống xã hội, ổn định tình hình trật tự xã hội tại địa phương.

Từ khóa: Quản lý nhà nước; cai nghiện ma túy; tỉnh Bình Dương; nâng cao hiệu quả.

Recently, state management of drug detoxication in Binh Duong province has achieved some positive results. However, besides the achievements, this work still reveals certain limitations and shortcomings. The article proposes a number of recommendations to improve the effectiveness of state management of drug detoxication in Binh Duong province in order to contribute to a healthy social lifestyle and stabilization of social order in the locality.

Keywords: State management; drug detoxication; Binh Duong province; improve efficiency.

NGÀY NHẬN: 16/9/2023   NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 15/10/2023   NGÀY DUYỆT: 17/11/2023

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.334.2023.702>

1. Đặt vấn đề

Quản lý nhà nước (QLNN) về cai nghiện ma túy là chuỗi hoạt động mang tính hệ thống của các chủ thể có thẩm quyền sử dụng các biện pháp, cách thức nhất định để tiến hành áp dụng đối với người nghiện ma túy và các hoạt động có liên quan đến công tác cai nghiện nhằm giúp đối tượng chữa bệnh, tham gia lao động, học văn hóa, học nghề được đặt dưới sự quản lý của cơ sở cai nghiện hoặc hệ thống chính quyền địa phương nơi người nghiện cư trú, góp phần duy trì sự ổn định, phát triển của xã hội. Do đó, để lành mạnh hóa đời sống xã hội, vấn đề đặt ra hiện nay là cần có giải pháp QLNN về cai nghiện ma túy hiệu lực, hiệu quả, đặc biệt

là có chính sách cai nghiện phù hợp cho từng đối tượng nghiện ma túy.

Bình Dương là tỉnh thuộc miền Đông Nam Bộ, nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam. Trong quá trình đô thị hóa mạnh mẽ gắn liền với sự phát triển kinh tế - xã hội, tỉnh Bình Dương đã thu hút số lượng lớn lao động từ khắp các tỉnh, thành phố trong cả nước cũng như lao động nước ngoài. Điều này đã và đang đặt ra những vấn đề đáng quan tâm, đặc biệt là số lượng người nghiện ma túy không có nơi cư trú trước đây chủ yếu là thành phần lao động nghèo, không có việc làm và có tiền án, tiền sự về ma túy (theo

* NCS, Học viện Khoa học xã hội

thống kê của ngành Công an, tính đến tháng 10/2022, tỉnh Bình Dương hiện đang quản lý 3.128 người nghiện ma túy có hồ sơ quản lý, trong đó: số người nghiện ngoài xã hội: 2.040; trại tạm giam, nhà tạm giữ: 466; cơ sở cai nghiện: 622). Hiện nay, người nghiện ma túy đa số là thành phần trẻ, con em gia đình khá giả, kể cả học sinh, sinh viên, công nhân viên chức, người lao động¹.

2. Kết quả hoạt động quản lý nhà nước về cai nghiện ma túy ở tỉnh Bình Dương

Thứ nhất, nhiều văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến hoạt động QLNN về cai nghiện ma túy từ trung ương đến địa phương được ban hành nhằm thực hiện công tác cai nghiện ma túy đạt hiệu quả. Đặc biệt trong triển khai thực hiện Nghị định số 116/2021/NĐ-CP ngày 21/12/2021 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Phòng, chống ma túy, Luật Xử lý vi phạm hành chính về cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện ma túy trên địa bàn tỉnh Bình Dương. Theo đó, Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh đã tổ chức tập huấn triển khai công tác cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện, kịp thời ban hành Kế hoạch số 3055/KH-UBND ngày 22/06/2022 về cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện ma túy trên địa bàn tỉnh Bình Dương nhằm chuẩn bị các nguồn lực để bảo đảm thực hiện tốt công tác cai nghiện và quản lý sau cai nghiện giai đoạn 2023 - 2025.

Thứ hai, công tác phối hợp nhịp nhàng, đồng bộ giữa các tổ chức, cơ quan trong công tác cai nghiện ma túy. Sở Lao động, Thương binh và Xã hội cũng đã phối hợp với Phòng Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy tổ chức tập huấn, hướng dẫn các địa phương lập hồ sơ đưa người nghiện vào cơ sở cai nghiện bắt buộc và cai nghiện tự nguyện tại cộng đồng, quản lý sau cai nghiện cho 9 huyện, thị xã, thành phố trên địa bàn tỉnh. Phối hợp cùng Ban Chỉ đạo tổ chức các hoạt động hưởng ứng ngày toàn dân phòng, chống ma túy ngày 26/6/2022;

theo đó, các huyện, thị xã đã thực hiện 9 buổi tuyên truyền tại các trường trung học cơ sở, công ty, nhà ở; 42 buổi ở các khu phố cho hơn 3.361 học sinh, công nhân, thanh thiếu niên tham dự; phát 1.989 tờ rơi về tác hại của ma túy; 36 buổi trên đài phát thanh cấp huyện, xã về tác hại của tệ nạn ma túy đối với gia đình và xã hội; gắn 105 pano, băng rôn trên các tuyến đường trọng tâm của huyện, thị xã, thành phố². Đồng thời, cơ sở cai nghiện ma túy tỉnh Bình Dương và Phòng Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy (PC04) - Công an tỉnh với Công an huyện Phú Giáo ký kết Quy chế phối hợp trong chống thấm lậu ma túy, bảo đảm an ninh trật tự tại cơ sở cai nghiện ma túy tỉnh Bình Dương. Phối hợp với UBND thành phố, huyện, thị và các cơ quan liên quan xem xét, giải quyết các vấn đề liên quan đến công tác cai nghiện ma túy theo đúng thẩm quyền quy định của pháp luật.

Thứ ba, bảo đảm hiệu quả các điều kiện thực hiện công tác cai nghiện và quản lý sau cai nghiện ma túy ở địa phương. Sở Lao động, Thương binh và Xã hội đã phối hợp với các sở, ngành có liên quan trình UBND tỉnh phê duyệt việc đầu tư mở rộng cơ sở cai nghiện ma túy tỉnh Bình Dương với quy mô tiếp nhận từ 750 học viên lên 1.500 học viên giai đoạn 2023 - 2025 (Quyết định số 3201/2019/QĐ-UBND ngày 30/10/2019 của UBND tỉnh Bình Dương về việc phê duyệt dự án đầu tư xây dựng công trình mở rộng Trung tâm Giáo dục lao động - Tạo việc làm tỉnh Bình Dương và các cơ sở cai nghiện ma túy tỉnh); trang thiết bị tại cơ sở điều trị nghiện hiện nay chưa đầy đủ, chưa đáp ứng được yêu cầu theo quy định tại danh mục trang thiết bị tối thiểu của Nghị định số 116/2021/NĐ-CP của Chính phủ (diện tích phòng bình quân 6m²/01 đối tượng). Hiện tại, cơ sở đang trong thời gian thực hiện giai đoạn xây dựng và mở rộng, sức chứa sau khi hoàn thành là 1.500 học viên³. UBND tỉnh Bình Dương đã ban hành quy chế phối hợp lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào

cơ sở cai nghiện bắt buộc trên địa bàn tỉnh; qua đó, tạo cơ chế thuận lợi, thống nhất, giúp cho công tác phối hợp giữa các sở, ngành, địa phương trong việc lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp xử lý hành chính đưa người nghiện vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đạt nhiều kết quả tích cực.

Thứ tư, chú trọng công tác tổ chức tuyên truyền, phổ biến và giáo dục về chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về phòng, chống ma túy nói chung và cai nghiện ma túy nói riêng. Hoạt động tuyên truyền được thực hiện lồng ghép với các chương trình giảm nghèo bền vững, dạy nghề cho lao động nông thôn, chương trình việc làm, cho vay vốn ưu đãi,... nhằm phòng ngừa, ngăn chặn không để phụ nữ, trẻ em gái vì thiếu việc làm và có hoàn cảnh kinh tế khó khăn bị lôi kéo vào tệ nạn ma túy.

3. Những hạn chế, bất cập trong quản lý

Một là, việc chỉ đạo triển khai công tác phòng, chống ma túy ở nhiều địa phương còn có lúc, có nơi chưa thật sự kiên quyết, triệt để, còn chủ quan, mang tính “khoán trắng” cho các ngành chức năng, như: công an, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội, y tế, cơ sở cai nghiện ma túy nên chưa đạt hiệu quả cao trong công tác này. Bên cạnh đó, Nhà nước chưa quan tâm đúng mức về vấn đề biên chế, tổ chức cán bộ, những chính sách đãi ngộ dành cho các lực lượng, các ngành làm công tác phòng, chống ma túy nói chung và cai nghiện ma túy nói riêng⁴. Một bộ phận người dân và người nghiện ma túy nhận thức còn hạn chế, chưa hiểu đúng và đầy đủ về phòng, chống ma túy. Ngoài ra, sự mặc cảm của người bệnh, sự kỳ thị của xã hội vẫn còn tồn tại khiến người bệnh không tự tin khi đến cơ sở điều trị.

Hai là, công tác QLNN cai nghiện và phục hồi chưa đạt hiệu quả như mong muốn; công tác phối hợp liên ngành, sự vào cuộc của các cấp chính quyền cơ sở để hỗ trợ dạy nghề, tạo việc làm cho bệnh nhân chưa được thực hiện tốt tại các địa phương. Ngoài ra, công

tác cai nghiện ma túy tại gia đình và cộng đồng chưa thực hiện đúng quy trình, thủ tục so với quy định của Nhà nước, chủ yếu vẫn là giao cho gia đình quản lý nên hiệu quả chưa cao; chưa có sự tham gia tích cực của tổ công tác cai nghiện, nhất là cán bộ y tế cấp xã, phường, thị trấn.

Ba là, trong việc phân loại nghiện ma túy còn chưa quy định rõ ràng, cụ thể để từ đó có những chính sách cai nghiện ma túy phù hợp cho từng đối tượng nghiện, dẫn đến công tác cai nghiện chưa đạt kết quả mong muốn.

Bốn là, công tác tuyên truyền, phổ biến và giáo dục chính sách, pháp luật về cai nghiện ma túy và vận động nhân dân tại địa bàn khu dân cư trong công tác phòng, chống ma túy đôi khi còn nặng về hình thức; phương pháp tuyên truyền chưa được đổi mới, chưa tác động được nhiều đến đối tượng cai nghiện ma túy, dẫn đến tình trạng tái nghiện. Công tác tuyên truyền về phòng, chống tệ nạn xã hội chưa đến được với nhóm có nguy cơ cao là thanh niên chưa có việc làm; ngoài ra, vấn đề báo cáo tình trạng của người nghiện ma túy để được quản lý hỗ trợ điều trị nghiện, đặc biệt vấn đề kinh tế của gia đình người nghiện và nguồn lực tài chính của địa phương cũng ảnh hưởng đáng kể đến công tác này.

4. Một số khuyến nghị nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về cai nghiện ma túy trên địa bàn tỉnh Bình Dương

Thứ nhất, ban hành các văn bản chỉ đạo về công tác cai nghiện, ràng buộc trách nhiệm của các ngành, đơn vị liên quan nhằm bảo đảm sự tham gia tích cực trong việc thực hiện các chính sách, pháp luật về phòng, chống ma túy, công tác cai nghiện và quản lý sau cai nghiện. Để bảo đảm công tác cai nghiện ma túy và quản lý sau cai nghiện ma túy trong thời gian tới được tốt hơn, các cơ quan chức năng có liên quan xem xét, tham mưu cơ quan có thẩm quyền chỉ đạo thực hiện một số nội dung về công tác cai nghiện

ma túy. Đồng thời, tăng cường công tác phối kết hợp trong việc quản lý việc cai nghiện ma túy giữa các bên hữu quan.

Thứ hai, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về cai nghiện ma túy. Cung cấp tài liệu, mở các lớp tập huấn nâng cao năng lực, nghiệp vụ cho cán bộ làm công tác phòng, chống tệ nạn xã hội, nhằm mang lại hiệu quả thiết thực trong công tác cai nghiện phục hồi. Thường xuyên tổ chức các buổi tọa đàm, nói chuyện chuyên đề về phòng, chống ma túy, bằng nhiều hình thức, nội dung đa dạng hóa cách tuyên truyền ở những nơi đông dân cư, những địa bàn trọng điểm có số người nghiện cao. Đặc biệt, chú ý thu hút thành viên là những đối tượng đã cai nghiện thành công; sử dụng các hình thức tuyên truyền trong phòng, chống ma túy, tổ chức các cuộc thi vẽ, sáng tác thơ, văn... xoay quanh chủ đề ma túy; tổ chức thường xuyên các đợt ra quân tuyên truyền ở nhiều địa điểm, đặc biệt là những địa bàn trọng điểm.

Thứ ba, UBND tỉnh quan tâm, chỉ đạo các ngành, địa phương tăng cường công tác tổ chức thực hiện cai nghiện ma túy tại gia đình, cộng đồng một cách nghiêm túc và có hiệu quả. Tăng cường công tác thu thập, trao đổi thông tin đầy đủ, kịp thời và bảo đảm công tác thống kê về cai nghiện ma túy đầy đủ, tập trung, thống nhất và được quản lý trên hệ thống phần mềm (chuyển đổi số trong công tác cai nghiện ma túy). Bên cạnh đó, cần lập kế hoạch và tổ chức cai nghiện cho các đối tượng, bao gồm: cai bắt buộc tại trung tâm cho các đối tượng; cai tự nguyện tại trung tâm; cai tại gia đình, cộng đồng. Thực hiện tốt công tác quy hoạch mạng lưới trung tâm cai nghiện ma túy, có định hướng nâng cấp, mở rộng mạng lưới cơ sở cai nghiện bắt buộc bảo đảm hoạt động tiếp nhận số người cai nghiện bắt buộc và thực hiện việc cai nghiện cho các đối tượng này, quy định chức năng điều trị cắt cơn của bệnh

viện tuyến tỉnh, bệnh viện tuyến huyện, trạm y tế xã.

Thứ tư, có chế độ ưu đãi để khuyến khích, xã hội hóa công tác cai nghiện ma túy nhằm thu hút các tổ chức, cá nhân tham gia vào lĩnh vực cai nghiện ma túy; khuyến khích, vận động các công ty, xí nghiệp, các doanh nghiệp tham gia hỗ trợ, giúp đỡ người sau cai nghiện trở về địa phương để họ có việc làm ổn định, bền vững để họ không tái sử dụng ma túy. Đồng thời, cần tạo lập môi trường pháp lý, chính sách để hiện thực hóa các giải pháp hữu hiệu và đồng bộ trong công tác cai nghiện ma túy trên địa bàn tỉnh Bình Dương.

5. Kết luận

QLNN về cai nghiện ma túy có vai trò và ý nghĩa đặc biệt quan trọng trên cơ sở phải bảo đảm đúng luật, chất lượng của văn bản quản lý điều hành, hiệu lực và hiệu quả, phù hợp với thực tiễn địa phương. Do đó, chính quyền tỉnh Bình Dương cần quan tâm sâu sắc trong việc chỉ đạo các ngành các cấp có liên quan thực hiện nghiêm túc pháp luật, tuyên truyền, phổ biến pháp luật về phòng, chống ma túy nói chung và cai nghiện ma túy nói riêng trên địa bàn tỉnh Bình Dương trong thời gian tới. Trong đó, chú trọng nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành, cán bộ, công chức và thu hút sự tham gia của người dân; nâng cao công tác tuyên truyền trong công tác cai nghiện ma túy và tái hòa nhập cộng đồng. □

Chú thích:

1, 2, 3. Sở Lao động, Thương binh và Xã hội tỉnh Bình Dương. *Báo cáo Tổng kết công tác cai nghiện, quản lý sau cai nghiện ma túy năm 2022 và phương hướng, nhiệm vụ công tác năm 2023*. Bình Dương, 2022, tr. 1, 2, 3.

4. *Báo cáo số 326/BC-UBND ngày 27/11/2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bình Dương về kết quả công tác phòng, chống ma túy năm 2019*.